

מסורת הש"ס

- (א) [לקמן כט: ז. נח.];
- (ב) [לקמן יט. א. א] לקמן כב:
- (ג) כ. ערות פ"ה מ"ה;
- (ד) [לקמן כה. א.] [על ח:];
- לקמן כד. כ. כה. א. (א) לקמן
- עט: קט"ו. (א) כ"ה בדפוס,
- (ב) רש"ל מ"ח.

גליון הש"ס

גמ' א"ל אב"י לרב יוסף
הא דר"י דשמואל היא.
עירובין דף ז ע"א ד' פה.
ע"א כמות ד' י ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל ר' מאיר קמית
לא ה"ל קאמינא ר' מאיר
ו' רובן גמולא:
(ב) רש"י ד"ה עשה ו' ו'
מתני' היא. "ב' דף ז
ע"א: (א) ד"ה ר' מאיר
ו' ספיקין דף יט ע"א
דלמא מנא טומיה דרב
פסא ומימי: (ד) תוס'
ד"ה וה"ל וכו' ומת נכרות
חוללת: (ה) ד"ה משום ו'
בטיל מות יבמין אי מת
איך דדריש כ"ל להגיה:

מוסף רש"י

מאמר קונה קנין גמור.
לעשות ארוסה גמורה
(לקמן נח: ושניה. אשמו
של שני (לקמן טו:). הרי
אלו חולצות ולא
מתייבמות. מפרש טעמא
בגמרא משום זיקה, דכיון
דמרוויחו זיקתן להאי
ולסאי, קמא דמיבס פגע
באחיה זיקתו דהוה
כאשמו (לקמן כו:). מתני'
בתי משני אחין נפלו
(לקמן כו:). ר"ג אומר.
אין זיקתה אפסרת את זו,
דל"ג סובר אין זיקה
לומר לא אחיה זיקתה
הלך אתם מראנה
מראנה. ותמיש גדולה,
ואם לאו תמתין קטנה
אלו, עד שתגדיל. ויהיו
נשואים גמורין. ותצא
הלזו משום אחות
אשה. אלא מיתוך לגדולה
לא. דפסל את הקטנה עליו
משום אחות מלטה (לקמן
ס.ס).

ביצד פרק שני יבמות

יח.

עין משפט
גר מצוה

ד א טוש"ע א"ע סימן
קעג סוף יב:

תוספות ישנים

ל"בא מסייע ליה יבמתו
שמתה כ"י אע"ג דלפניו
מנאי ביה מ"מ מימי שפיר
דהלכה ק משום דהו
מחלוקת ואח"כ סתם א"י
מימי מהכא דלפניו לאמר
ובתה לא פקעה ליה זיקה
דכ"ה לא איירי מתאי כלל:
ואי אמרת יש זיקה הוה
זרת אשת אחיו שלל היה
בעלמו בויקה. וא"ת ומאי
קא מימי הלא דעי' דאכ"ה
מנאי דסביר אין זיקה. וי"ל
דהכי פריך א"כ דלפני
למי' יש זיקה לאמר מתה
פקעה לה זיקה שפיר
דלמאי דף אפי' למ"ד יש
זיקה. אלא כיון דאמרת
דמינה לא פקעה לה זיקה
ואין לנו לחלק בין מתה היא
למת הוא הוה זיקה
מחוק כ"כ דמינה לא
פקעה לה: לאפוקי מב"ש.
וא"ת למה לי ה"ל דיעוין
דב"ש בתקום ב"ה אינה
משנה וי"ל דאסתריך
לאפוקי משום דאכ"ה סביר
כאחיה ברימא (לקמן נא):
וא"ת לקמן נמי אמרין
לאפוקי מב"ש וי"ל דלא
הכא מבטלה טעמא דעדי
בה מאמר ולא הוה אחינה
ה"ה דלפניו דלא עבד בה
מאמר: אדמיב"ב חד מיית
איך וקא מבטלה מות
זיקתו. וא"ת ולחוק ברימא
והדר לייבס דאי לא מיית
איך לייבס דאי מיית לחוקן
האי וי"ל דגורין דלמא
מיבס ברישא:

והאי דקתני מאמר לאפוקי מב"ש. תימה דמה לר"י לנתינתו בשינוי מקומות לאפוקי מב"ש דלקמן צ"ב ד' אחין (דף ז.) גזי ג' אחים שנים מהן נשואים שתי אחיות כו' קתני נמי עשה בה מאמר ומת (ה) חוללת ולא מתיבמת וקאמר רב אשי בגמ' דה"ה אע"ג דלא עשה בה מאמר דיש זיקה והא דקתני מאמר לאפוקי מב"ש וי"ל דאי לאו משנה יתירה הוה דייקתן מתני' כפשטה דמשמע דוקא עשה בה מאמר ורב דלמא אין זיקה סבר דמסבירא ה"ה דיש זיקה ואי לאו משנה יתירה הוה אמר' דנקט עשה בה מאמר לאפוקי מב"ש:

הא מני ר"מ. דקתני צסיפא דברי ר"מ לעיל דפרין ממתי' ה"מ לשני נמי הא מני רבי מאיר אלא דניחא ליה לתרוצי סתמא דמתני' כוותיה:

הני מתרי בתי קאתיין. הלשון מגומגם דמשמע דלפסח להס להיות מזיב אחד ולא ה"ל למימר טפי אלא ואי אין זיקה האי לייבס חדא כו':

משום דקסבר אסור לבטל מצות יבמין. הא דלא כר"ע דלרבי עקיבא כי חלק נמי בטיל מלות יבמין (א) (ב) (מדאידך) דדריש בפרק החולץ (לקמן מד. ושם) בית חלוק הכתוב קראו ביתו ומדאורייתא אחות חלוזה היא כחכות אשה:

דלמא אדמיב"ב חד מיית איך ב"ו. וא"ת הא רבנן למיתה לא חשו דלית להו שמתקנין לו אשה אחרת שמא תמות אשתו (יומא ג.) ור"מ גופיה לא חייש לשמא יבקע הגוד ולא לשמא ימות בפרק כל הטע (גיטין דף קט. ושם) וי"ל דלאלתר דוקא לא חייש אכל הכא פעמים שמאחר זמן גדול מלחוק ומליבס אחר חצרו ובזמן מרובה חיישין שמא ימות לכ"ע ואע"ג דלרבי מדמה שמא מת לשמא ימות ולשמא מת לא חייש ר"מ אפי' לזמן מרובה דתנן (שם) בת ישראל הנשואה לכהן והלך בעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחוקת שהוא קיים ושמתין אחיה כדאי דמשמע דקבלה מיניה אפי' לא מדמי להו לגמרי אלא שמא ימות לאלתר לשמא מת לזמן מרובה דע"ד דלא לגמרי מדמי דהא לר' יהודה דחייש לשמא ימות לאלתר אי הוה חייש נמי לשמא מת לאלתר א"כ אשם כהן שיצא בעלה מפתח ביתו לא תאכל בתרומה אלא כשרואה בעלה בפניה חי וא"ת וליחלוק חד והדר לייבס איך

דמו ליכא למיחש לביטול יבמין וי"ל דגורין דלמא אחי לייבס ברישא וריצ"ן פי' משום דבשעת נפילה לא חזו מרוויחו כל זמן שלא חלק לאחת וקשיא לפירושו דלוחה שנפלה תחילה תשתרי כי חלק לשניה דהוה לה יבמה שהותרה ונאסרה דתחזור להמירה הראשון: מ"אננה מ"אננה ואם ר"א תבתין עד שתגדיל. ופי' בקונטרס תמתין גדולה עד שתגדיל הקטנה ואין הלשון משמע כן דלא הוה ליה למימר הלוו אלא ותלך משום אחות אשה הואיל דתמתין נמי אגדולה קאי אלא נראה דתמתין שומרת

באחוסה אין. דלפי' כנוסה שמתה מותר באחוסה: עשה בה מאמר. מתני' היא (ב) מתוך חללה. נכרית: יבומי לא מייבמה. דהו"ל זרת ערוה בזיקה שכשנפלה לפני אחיו קודם מותו וזוקקה לו נעשית זרה לאשתו בזיקה והו"ל השתא הך נכרית לגביה זרת ערוה בשביל זיקה שהיתה לאחין זה: מדצ"ש. צ"ב ד' אחין (לקמן ד' כט.) צ"ש אומרים אשתו עמו והלוו תלך משום אחות אשה כו': קנין גמור. ומיהו זרת ערוה ומיפטור חף מן החליצה קמ"ל: עד שגודלו לא אח ומת. אומר שני ולו אשה אחרת ונפלו שתייהן לפני הגודל: בזיקה. שמזוקקה לשני לפני מותו ונעשית זרה לאשתו: ר"מ היא. ר"מ קאמר לה להך ברימא צפירקין (א) דלמא תניא כוותיה דרב אלא ומימי לה להך מתניתא וקתני סיפא דברי ר"מ: ומסו הנשואין שפי האחיות. ונפלו שתייהן יחד לפני האחין: ולא מתיבמות. משום דמרוויחו זיקתו ליה להאי ומרוויחו זיקתו ליה להאי ואי נסיב חד חדא (א) [קא] פגע באחות זקוקתו: מסרי צפי. משני אחין נפלו: לעולם אין זיקה. והא דקאמר לא מתיבמות משום דאסור לבטל מלות יבמין ואי אמרת לייבס הא חדא דלמא מיית איך אח ולא מייבס לאיך ונפקא מהאי משום אחות אשה מחליצה ומיבוס הלכך אמרין ליה לקמא חלוק דאי נמי מיית איך הדר האי חלוק וחלוק לה ומדינא לבתר חליצה דקמא מני איך לייבומי דהשתא מיקיימא מלות יבמין צמרוויחו אלא גזירה דלמא אחי לייבומי צרישא: ואי אין זיקה. דלית ליה איסור זיקה מיבטל מלות יבמין ולא איכנס לן דמאן דלית ליה איסור זיקה לא חייש נמי לבטול מלות יבמין: דהא ר"ג דשמעיון ליה אין זיקה. צ"ב ר"ג (לקמן דף נב.) שמעיון ליה נמי דלמא מותר לבטל מלות יבמין בפרק צ"ש דקסבר (א) אסור לבטל מצות יבמין דדלמא אדמיב"ב חד מיית איך וקא במלת מצות יבמין ואי אין זיקה תיבטל דהא ר"ג אומר אין זיקה ומותר לבטל מצות יבמין דתנן (א) ר"ג אומר אם מאנה מאנה ואם לא מאנה תמתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות אשה אמר ליה רבן גמליאל אדרבי מאיר קרימית לא הכי (ב) קאמרינן ר"מ חייש אפי' לספיקא ר"ג אפילו לודאי לא חייש דלמא מאן דלא חייש אפי' לודאי לא חייש ומאן דחייש אפי' לספיקא חייש א"ל אב"י לרב יוסף הא דרב יהודה דשמואל היא דתנן שומרת

הוה אמינא מחיים אבל לאחר מיתה פקעה לה זיקה קמ"ל דזיקה בכדי לא פקעה ליבומא מסייע ליה יבמתו שמתה מותר באחותה באחותה אין באמה לא ה"ה דאפי' באמה ואידי דתנא רישא אשתו שמתה מותר באחותה דוקא באחותה אבל באמה לא דהו"ל לה איסורא דאורייתא תנא נמי סיפא מותר באחותה מתיב רב הונא בר חייה עשה בה מאמר ומת שניה חולצת ולא מתייבמת טעמא דעבד בה מאמר הא לא עבד בה מאמר שניה נמי יבומי מייבמה ואי אמרת יש זיקה הו"ל לה צרת אשת אחיו שלא היה בעולמו בזיקה אמר רבה הו"ל הדין דאע"ג דלא עבד בה מאמר שניה מחלץ חלצה יבומי לא מייבמה והא דקתני מאמר (א) לאפוקי מב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור קמ"ל איתביה אב"י (ב) שני אחין בעולם אחד ומת אחד מהן בלא ולד ועמד השני הוה לעשות מאמר ביבמתו ולא הספיק לעשות בה מאמר עד שגודלו לו אח ומת הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ושניה או חולצת או מתייבמת ואי אמרת יש זיקה הו"ל לה צרת אשת אחיו שלא היה בעולמו בזיקה הא מני ר"מ היא דאמר אין זיקה ומי סבירא ליה לרבי מאיר אין זיקה והתנן (א) ארבעה אחים שנים מהן נשואים שתי אחיות ומתו הנשואין האחיות הרי אלו חולצות ולא מתייבמות ואי ס"ד סבר ר"מ אין זיקה (א) הני מתרי בתי קאתיין האי לייבב חדא והאי לייבב חדא לעולם אין זיקה משום דקסבר (א) אסור לבטל מצות יבמין דדלמא אדמיב"ב חד מיית איך וקא במלת מצות יבמין ואי אין זיקה תיבטל דהא ר"ג אומר אין זיקה ומותר לבטל מצות יבמין דתנן (א) ר"ג אומר אם מאנה מאנה ואם לא מאנה תמתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות אשה אמר ליה רבן גמליאל אדרבי מאיר קרימית לא הכי (ב) קאמרינן ר"מ חייש אפי' לספיקא ר"ג אפילו לודאי לא חייש דלמא מאן דלא חייש אפי' לודאי לא חייש ומאן דחייש אפי' לספיקא חייש א"ל אב"י לרב יוסף הא דרב יהודה דשמואל היא דתנן שומרת

דמו ליכא למיחש לביטול יבמין וי"ל דגורין דלמא אחי לייבס ברישא וריצ"ן פי' משום דבשעת נפילה לא חזו מרוויחו כל זמן שלא חלק לאחת וקשיא לפירושו דלוחה שנפלה תחילה תשתרי כי חלק לשניה דהוה לה יבמה שהותרה ונאסרה דתחזור להמירה הראשון: מ"אננה מ"אננה ואם ר"א תבתין עד שתגדיל. ופי' בקונטרס תמתין גדולה עד שתגדיל הקטנה ואין הלשון משמע כן דלא הוה ליה למימר הלוו אלא ותלך משום אחות אשה הואיל דתמתין נמי אגדולה קאי אלא נראה דתמתין שומרת

הקטנה מלבעול עד שתגדיל אכל בקטנות אסור לבעול אע"ג דסבר אין זיקה דמכוער הדבר כיון דבהאי ביאה לא מיפטרה גדולה: שומרת